

GOA UNIVERSITY
Taleigao Plateau, Goa
Programme of B.A. B.Ed Semester VIII
EXAMINATION OF APRIL 2026

VIII
X
X

Instructions to Candidates:

1. Candidates are requested to be present at the place of examination fifteen minutes before the commencement of the examination.
2. Candidates are forbidden from taking any book, paper or copy material of any kind into the examination hall and any student found copying will be penalized.
3. Centre and place of examination will be the respective college.
4. Mobile phones, Bluetooth enabled gadgets, communication devices etc. are not allowed in the examination hall.
5. The written examination will be conducted in the following order:

Day and Date	Time	Paper
Tuesday 07/04/2026	10.00 a.m. to 12.00 p.m.	Marathi Paper XIV - Grammar of Marathi Language Hindi Paper XIV - Sahityashastra Bhag II . Konkani Paper XIV - Introduction to Konkani Linguistics (Part II) English Paper XIV - Writing for the Media . History Paper XIV - History of the United States of America (1861 - 1963) Geography Paper XIV - Agricultural Geography II
Wednesday 08/04/2026	10.00 a.m. to 12.00 noon	Marathi Paper VIII - History of Marathi Literature (1651 - 1818) ✓ Hindi Paper VIII - Hindi Sahitya - Ritikal ✓ ✓ Konkani Paper VIII - Functional Konkani (Part II) ✓ English Paper VIII - New Literatures in English ✓ History Paper VIII - History of Marathas ✓ Geography Paper VIII - Climatology and Oceanography ✓

8

8

Thursday 09/04/2026	10.00 a.m. to 12.00 noon	Marathi Paper XV - Cultural Background of Goan Marathi Literature Hindi Paper XV - Hindi Vyakran Konkani Paper XV - Indian Poetics (Part II) English Paper XV - Modern Literary Theory History Paper XV - India since Independence Geography Paper XV - Regional Planning in India
Friday 10/04/2026	10.00 a.m. to 12.00 noon	Marathi Paper IX - Rasa - Theory and Literary Criticism Hindi Paper IX - Adhunik Hindi Gadya Konkani Paper IX - Novel as a Literary Form (Part II) History Paper IX - Towards Freedom (1905 - 1947) Geography Paper IX - Regional Development of India
Saturday 11/04/2026	10.00 a.m. to 12.00 noon	English Paper IX - Twentieth Century British Literature
	10.00 a.m. to 12.00 noon	Marathi Paper XVI - Modern Marathi Literature: Marathi Historical Novel and Science Fiction Hindi Paper XVI - Rachanakar ka Vishesh Adhyayan - Mannu Bhandari Konkani Paper XVI - Study of Konkani Drama (Part II) English Paper XVI - Indian Diaspora Writing History Paper XVI - History of Modern China (1839 - 1976)
	10.00 a.m. to 2.00 p.m	Geography Paper XVI (Practical) - Quantitative Techniques in Geography II
Monday 13/04/2026	10.00 a.m. to 12.00 noon	Marathi Paper X - Writing Skills for Media Hindi Paper X - Nibandh Evam Jansanchar Madhyam Lekhan Konkani Paper X - History of Konkani Language and Literature (Part II) English Paper X - Indian Literature in English History Paper X - History of Modern Europe (1815-1945)
	10.00 a.m. to 2.00 p.m	Geography Paper X (Practical) - Remote Sensing and GIS

✓ Wednesday 15/04/2026	10.00 a.m. to 11.00 a.m.	Education: Inclusive Education ✓	8
✓ Friday 17/04/2026	10.00 a.m. to 11.00 a.m.	Education: Guidance and Counselling ✓	8
✓ Saturday 18/04/2026	10.00 a.m. to 11.00 a.m.	Methodology cum Content of English ✓ Methodology cum Content of Hindi ✓	8
✓ Wednesday 22/04/2026	10.00 a.m. to 11.00 a.m.	Methodology cum Content of Marathi ✓ Methodology cum Content of Konkani ✓	8
✓ Thursday 23/04/2026	10.00 a.m. to 11.00 a.m.	Methodology cum Content of History ✓ Methodology cum Content of Geography ✓	8

DATE: 02/03/2026

CONTROLLER OF EXAMINATIONS

GOA UNIVERSITY

B.A.B.Ed Semester - VI / VIII

Paper Title: History of Marathi: Literature 1651-1818

Paper Code: MAR 08

Duration: 2:00 Hours

Total Marks: 70

प्र. १. खालीलपैकी कोणत्याही तीन प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (३ X ५ = १५)

१. शाहिरी काव्य निर्मितीची प्रेरणा स्पष्ट करा.
२. 'यथार्थदीपिका' या शीर्षकाच्या योजनेमागची वामन पंडिताची सहेतुकता स्पष्ट करा.
३. पेशवेकालीन पोवाड्याविषयी माहिती द्या.
४. कवी मोरोपतांना 'आर्यपती' असे का म्हटले जाते ?
५. प्राचीन गोमंतकीय मराठी साहित्यपरंपरेतील शमीपत्राचे महत्त्व अधोरेखित करा.

प्र. २. खालीलपैकी कोणत्याही तीन प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (३ X ५ = १५)

१. कवी पूर्णप्रकाशनंद यांच्या काव्याचा परिचय करा.
२. विठ्ठल बीडकरांच्या 'सीतास्वयंवर' या ग्रंथांचे विशेष लिहा.
३. मराठीतील पहिल्या बखरीविषयी माहिती द्या.
४. 'लावणी' या शब्दाची व्युत्पत्ती स्पष्ट करा.
५. 'क्रिस्तपुराण' या ग्रंथात मराठी भाषेचे वर्णन कोणत्या शब्दात केले आहे?

प्र.३. अ. प्राचीन मराठी कवितेतील मुख्य प्रवाहांची माहिती सांगून पंडिती कवितेचे वेगळेपण अधोरेखित करा. (१ X १० = १०)

किंवा

प्र.३. आ. आख्यान काव्याची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करून कवी सामराजांच्या काव्याचा परामर्श द्या.

प्र.४. अ. शाहिरी कवितेची वैशिष्ट्ये लिहा. (१ X १० = १०)

किंवा

प्र.४. आ. 'बखर' या शब्दाची व्युत्पत्ती सांगून 'सभासदाच्या बखरी'चा परिचय करा.

प्र.५. अ. कवी कृष्णदास शामा यांच्या वाङ्मयीन कार्याचा सविस्तर परिचय करून गोमंतकीय मराठी साहित्यातील त्यांचे योगदान स्पष्ट करा. (१ X १० = १०)

किंवा

प्र.५. आ. ख्रिस्ती वाङ्मय निर्मितीची प्रेरणा सांगून पाद्री एतिएन - द - ला कुवा यांच्या वाङ्मयीन कार्याचा आढावा घ्या.

प्र.६. अ. आज्ञापत्राचे भाषिक विशेष अधोरेखित करा. (१ X १० = १०)

किंवा

प्र.६. आ. आज्ञापत्रात सांगितलेली प्रधानाची कर्तव्ये विशद करा.

GOA UNIVERSITY
B.A.B.Ed Semester - VI / VIII

Paper Title: Hindi Sahitya - Ritikal
Duration: 2 Hours

Paper Code: HNE-08
Total Marks: 70

1. निम्नलिखित प्रश्नों में से किन्हीं तीन प्रश्नों के लघु उत्तर लिखिए। (3x5=15)
- रीतिकालीन सामाजिक परिवेश पर चर्चा कीजिए।
 - रीतिकाल की दरबारी संस्कृति पर प्रकाश डालिए।
 - कवि पद्माकर का परिचय दीजिए।
 - कवि देव ने वर्षा ऋतु का वर्णन किस प्रकार से किया है?
 - मानवीकरण अलंकार को उदाहरण सहित परिभाषित कीजिए।
2. निम्नलिखित प्रश्नों में से किन्हीं तीन प्रश्नों के लघु उत्तर लिखिए। (3x5=15)
- रीतिबद्ध और रीतिमुक्त काव्य के अंतर को स्पष्ट कीजिए।
 - रीतिमुक्त कवियों की प्रेम वर्णन पध्दति पर प्रकाश डालिए।
 - कवि मतिराम नायिका का वर्णन किस प्रकार करते हैं?
 - घनानंद की विरह व्यथा को स्पष्ट कीजिए।
 - चौपाई छंद को उदाहरण सहित स्पष्ट कीजिए।
3. अ) निम्नलिखित अवतरणों की संदर्भ सहित व्याख्या कीजिए। (5)
- ऐरे बीर पौन तेरी सबै ओर गौन, बीरी,
तासों और कौन मनै दरकौही बानि दै,
जगत के प्रान ओछ बड़े सों समान घन,
आनँद निधान, सुखदान दुखयानि दै।
जान उजयारे गुन-भारे अंत मोहि प्यारे,
अब है आमोही बैठे पीठी पहिचानि दै।
विरह-विधाहि मूरि, आँखिन में राखों पूरि,
धूरि तिन पायन की हा हा! नैकु आनि दै
- अथवा
- देखु 'पद्माकर' गोविन्द की अमित छवि,
संकर समेत विधि आनँद सों बाढ़ो है। (5)

झिझिकत झूमत मुदित मुसुकात गहि,
अंचल को छोर दोऊ हाथन सो आढ़ो है।
पटकत पाँव होत पैजनी झुनुक रंच,
नेक-नेक नैनन तें नीर-कन काढ़ो है।

- आ) i) कवि देव के पदों में चित्रित नायिका के विरह व्यथा का वर्णन कीजिए। (5)
अथवा
ii) बिहारी के नीतिपरक दोहों का विवेचन कीजिए। (5)
4. अ) रीतिकालीन सांस्कृतिक एवं राजनीतिक परिवेश पर प्रकाश डालिए। (10)
अथवा
आ) टिप्पणियाँ लिखिए। (5+5)
I. रीतिकाल का नामकरण।
II. रीतिकालीन आचार्य कवि।
5. अ) रीतिसिद्ध काव्य की प्रमुख प्रवृत्तियों पर प्रकाश डालिए। (10)
अथवा
आ) टिप्पणियाँ लिखिए। (5+5)
I. कवि भूषण का परिचय।
II. कवि मतिराम का परिचय।
6. अ) निम्नलिखित छंदों में से किन्हीं दो के लक्षण बताकर उदाहरण दीजिए। (5)
1. इंद्रवज्रा 2. सवैया
3. कवित्त 4. उपेन्द्रवज्रा
आ) निम्नलिखित अलंकारों में से किन्हीं दो के लक्षण बताकर उदाहरण दीजिए। (5)
1. अतिशयोक्ति 2. भ्रांतिमान
3. विरोधाभास 4. प्रतीप

GOA UNIVERSITY

B.A. B. Ed Semester - VI / VIII

Paper Title: Functional Konkani (Part II)

Paper Code: KON 601

Duration: 2:00 Hours

Total Marks: 70

Instruction: 1. सगळे प्रस्न सक्तीचे आसात.
2. दर एका प्रस्ना सामकार ताचे गूण दाखयल्यात.

Q1. सकयल विचारिल्ल्या खंयच्याय दोन प्रस्नांच्यो जापो बरयात.

16

- 1) महाबळेश्वर सैल हांच्या 'हिसभोग' ह्या कादंबरीक साहित्य अकादमीचो पुरस्कार फावो जाला त्या निमतान कोंकणी भाशा मंडळान तांच्या सत्कार सुवाळ्याचें आयोजन केला. ताची आमंत्रण पत्रिका तयार करात.
- 2) लग्नाची वा काजराची व्होंवळीक तयार करात.
- 3) फोडेंच्या नागेश महारुद्र संस्थेन 'लोककला सादरीकरण' कार्यशाळेचें आयोजन केला. ताच्या उक्तावण सुवाळ्याची आमंत्रण पत्रिका तयार करात.

Q2. सकयल विचारिल्ल्या खंयच्याय दोन प्रस्नांच्यो जापो बरयात.

14

- 1) 'पंचखादाय' पुस्तकाचो प्रकाशन सुवाळो फुडल्या आठवड्यात घडोवन हाडपाचो आसा. ताची आमंत्रण पत्रिका तयार करात.
- 2) कोंकणी साहित्य अकादेमी आयोजीत 15 युवा कोंकणी साहित्य संमेलनाचे उक्तावण सुवाळ्याची आमंत्रण पत्रिका तयार करात.
- 3) पी. ई.यस. कला आनी विज्ञान महाविद्यालयांत 'कथेतल्यान व्यक्त जाल्लो ग्रामीण समाज' ह्या विशयाचेर परिसंवाद घडोवन हाडला ताची आमंत्रण पत्रिका तयार करात.

Q3. सकयल दिल्ल्या दोनूय उताऱ्यांचे कोंकणी शुध्दलेखनाच्या नेमाप्रमाण आनी भाशीक कुरवांच्या आदारान मुद्रीत शोधन (प्रुफ रिडींग) करात आनी उतारो निवळावन बरयात.

10

अ) 'तिची काणी' हे कथेंत सुखदाक एके अंधविसवासाक लागून उपेक्षित लेखिल्ले पळोवंक मेळटा. सुखदाच्या बारशा दीसा ताचो भाव बांयत पडुन मरता. सुखदा जल्माक आयलें आनी ताणें येताच आपल्या भावाक खालो अशी दूशणां ताका ताच्या घरचीं आनी सरभोंवतणचो समाजात दिवक लागता. फक्त करतव्य म्हण आजी ताका जगयता आनी बापुय शाळेंक धाडटा.

ब) एकटो सागतालो, तो शेजारच्या गावच्या अमुक अमूक भाटकाराले धूवेक पाखल्या पासून काजारा आदी जाल्लो भुरगो. भाटकारान तो तागेल्या किरयादाक पोसपाक दिल्लो. हो आठेक वर्साचो आसतना ते किर्याद बायर पडलें आनी हाका कोण आलाशीरो दिवपी उरलो ना, तेदना मागिर हो थंयच्यान भायर सरून पावलां व्हरता तसो चलत, चलत आमगेल्या मामाल्या गांवांत पावलो आनी मागिर नीमाणे मेरेन थंयच रावलो.

Q4. अ) सकयल विचारिल्ल्या उताऱ्याचो कोंकणींत अणकार करात.

5

Once upon a time, many years ago when our grandfathers were little children – there was a doctor ; and his name was Dolittle – John Dolittle MD. MD means that he was a proper doctor and knew a whole lot. He lived in a little town called Puddleby-on- the Marsh. All the folks young and old, knew him well by sight. The Dogs and children would all run up and follow behind him

ब) सकयल विचारिल्ल्या उताऱ्याचो इंग्लिशींत अणकार करात.

5

कोंकणी भाशा मंडळ गोंय ही भाशा, साहित्य आनी संस्कृतीचे उदरगती खातीर ओंपिल्ली एक संस्था. 30 सप्टेंबर 1962 वर्सा, कोंकणी भाशा मंडळ गोंय हे संस्थेची कायदेशीर स्थापना जाली. समेस्त कोंकणी लोकांचो भाशीक, साहित्यीक आनी संस्कृतीक एकवट आनी उदरगत घडोवचे हेतून भाशा मंडळाच्यो कार्यावळी आंखल्यो आनी कांय वर्सा भितर एक पकदस्त संस्था म्हूण नामना मेळयली.

Q5. सकयल दिल्ल्या उद्देग धंद्याचेर आदारून विचारिल्ल्या उतरांक परिभाशीक उतर बरयात. (खंयचीय 10)

10

1. Plumber
2. Mayor
3. Coolie
4. Washerman
5. Treasurer
6. Goldsmith
7. Engineer
8. Lecturer
9. Doctor
10. Officer
11. Professor
12. Milkman

Q6. अ) सकयल दिल्या मंत्रीपदांक परिभाशीक उतरां बरयात (खंयचीय 5)

5

1. Chief Minister
2. Education Minister
3. Finance Minister
4. Power Minister
5. Tourism Minister
6. Welfare Minister

ब) सकयल दिल्ल्या गिन्यानाच्या फांट्यांक परिभाशीक उतरां बरयात. (खंयचीय 5)

5

1. Sociology
2. Psychology
3. Physics
4. Poetics
5. Philosophy
6. Logic

GOA UNIVERSITY
B.A.B.Ed Semester - VI / VIII

Paper Title: NEW LITERATURES IN ENGLISH

Paper Code: ENG 601

Duration: 2:00 Hours

Max. Marks: 70

Instructions:

1. All questions are compulsory.
 2. The figures to the Right indicate the Full Marks allotted to the questions.
 3. Answer questions I and II in approximately 100 words each.
 4. Answer questions III to VI in approximately 400 words each.
-

I Write short notes on any Three of the following: (3X5=15)

- a) Compare the portrayal of black women in *The Bluest Eye* with other female characters in the novel.
- b) Discuss the theme of masculinity depicted through Baroka's actions in the play *The Lion and The Jewel* by Wole Soyinka.
- c) Illustrate the power dynamics between Baroka and Sidi in the play *The Lion and the Jewel* by Wole Soyinka.
- d) Shed light on the experiences of Pecola and Geraldine's son, Junior in the novel *The Bluest Eye* by Toni Morrison.
- e) Describe Cholly Breedlove's childhood and how it influences his actions as an adult in the novel *The Bluest Eye* by Toni Morrison.

II Write short notes on any Three of the following: (3X5=15)

- a) Interpret the tone of Irving Layton's *O Jerusalem*.
- b) Describe the role of The Black Panthers in shaping Black identity and cultural expression.
- c) Discuss the imagery used in Claude McKay's *If We Must Die*.
- d) Discuss the themes of resistance and oppression in Commonwealth literature.
- e) Summarize how Erica Jong challenges literary expectations in *Literature Need Not*.

III

- A) Evaluate Morrison's portrayal of sexual violence and trauma in *The Bluest Eye*. (10)

OR

- B) Illustrate how Morrison uses media, advertisements, Shirley Temple, and the "Dick and Jane" primer to critique the dominance of white cultural ideals and their psychological impact on Black identity. (10)

IV.

- A) Examine the symbolic significance of the wrestling match between Baroka and the stranger. (10)

OR

- B) Analyze how Soyinka presents the theme of power and manipulation in the play. (10)

V.

- A) Critically assess the use of colonial history and cultural identity in Edward Braithwaite's *Prelude*. (10)

OR

- B) Explore the themes of memory, nostalgia, and loss in the poetry of Hilarie Lindsay and Irving Layton. (10)

VI.

- A) Analyze how literature has historically been used to challenge social hierarchies and systemic inequalities with special reference to the black panther movement and feminism. (10)

OR

- B) Analyze the major concerns and confusions surrounding the classification of Commonwealth Literature. How do Literary works address themes of displacement, cultural identity, the voice of the colonised, and resistance? (10)

Goa University
B.A.B.Ed Semester - VI / VIII

Paper Title: **History of Marathas**

Paper Code: **HIS 601**

Duration : **2:00 hours**

Total Marks: **80**

- Instructions: 1. All questions are compulsory
2. Answer sub-questions in questions 1 and 2 in not more than 100 words each.
3. Answer questions 3 to 6 in not more than 400 words each.
4. Figures to the right indicate maximum marks.

Q1 Answer any three of the following: (3×5=15)

- Write a note on the importance of Chitnis Bakhar.
- Describe Shivaji's capture of Torna fort (1646).
- State the duties of Amatya and Sachiv under Shivaji's administration.
- Discuss Sambhaji's relations with the Portuguese.
- Describe Rajaram's escape to Jinji.

Q2 Answer any three of the following: (3×5=15)

- Discuss the financial reforms of Balaji Vishwanath.
- Describe the Malwa campaign of Baji Rao I.
- State any two causes for the outbreak of the Third Battle of Panipat (1761)
- Write a short note on Huzur Daftar.
- Comment on the Treaty of Bassein (1802).

Q3 A. Review the factors for the foundation of Maratha Swarajya. (10)

OR

B. Discuss Shivaji-Afzal Khan episode.

Examination April 2026

Q4 A. Write a note on the Mughal-Maratha relations during the reign of Sambhaji. **(10)**

OR

B. Assess the role of Tarabai in the Maratha war of Independence.

Q5 A. Evaluate the role of Madhav Rao I regarding revival of Maratha power. **(10)**

OR

B. Describe the society during the Maratha period.

Q6 A. Assess the role of Nana Phadnavis in Maratha polity. **(10)**

OR

B. Trace the causes leading to the downfall of the Marathas.

GOA UNIVERSITY

B.A.B.Ed Semester - VI / VIII

Paper Title: **Climatology and Oceanography**

Paper Code: **BABEDGP-08**

Duration: **2:00** Hours

Total Marks: **80**

Duration: 2 Hours

Total Marks: 70

Instructions: 1) **All Questions are Compulsory.**

2) **Figures to the Right Indicate Full Marks.**

3) **Draw Diagrams** Wherever Necessary.

4) Use of **Stencil is Allowed.**

I. Write short notes on any three of the following within 100 words.

(3x5 = 15)

- i) *Weather and its elements.*
- ii) *Types of rainfall*
- iii) *Global pressure belts*
- iv) *Indian Monsoons.*
- v) *Ocean relief*

Answer any three of the following in 100 words.

(3x5 = 15)

- a) *Temperature inversion.*
- b) *Horizontal distribution of temperature.*
- c) *Fronts, frontogenesis and frontolysis.*

Examination April 2026

- d) Local wind system
- e) Significance of ocean currents.

3. A) Discuss the factors controlling on insolation and heat budget 10

OR

B) Detail examine the global wind circulation with suitable diagram 10

4. A) Give an account of the forms and theories of precipitation. 10

OR

B) Diagrammatically explain global pressure and the wind pattern system. 10

5. A) Examine the characteristics, origin, track and climate associated with tropical cyclone. 10

OR

B). Examine the characteristics, origin, track and climate associated with temperate cyclone. 10

6. A) Examine the ocean current in the of the Atlantic Ocean. 10

OR

B) Examine the ocean current in the of the Pacific Ocean. 10

GOA UNIVERSITY
B.A.B. Ed Semester - VI / VIII

Paper Title: Rasa- Rasa Theory and Literary Criticism

Paper Code: MAR 09

Duration: 2:00 Hours

Total Marks: 70

Q1. खालीलपैकी कोणत्याही तीन प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा.

15

अ. व्यभिचारीभावाचे महत्त्व स्पष्ट करा.

आ. समीक्षेच्या कोणत्याही दोन व्याख्या स्पष्टीकरणासह लिहा.

इ. समीक्षेसंदर्भात कोणते गैरसमज दिसून येतात?

ई. आस्वादक समीक्षापद्धतीचे महत्त्व सांगा.

उ. माधुकरी मागताना हनुला आलेल्या कोणत्याही एका अनुभवाविषयी लिहा.

Q2. खालीलपैकी कोणत्याही तीन प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा.

15

अ. सगळ्या भावांमध्ये स्थायीभावाला श्रेष्ठत्व का दिले आहे?

आ. समीक्षेची आवश्यकता स्पष्ट करा.

इ. समीक्षक कलाकृती आणि वाचक यातील दुवा कसा ठरतो ते सांगा.

ई. मानसशास्त्रीय समीक्षापद्धतीच्या मर्यादा लिहा.

उ. हनुला आईची आठवण तीव्रतेने करून देणारा कोणताही एक प्रसंग लिहा.

Q 3 अ) भरतमुनींचा रसनिष्पत्तीविषयक सिद्धांत सविस्तरपणे सांगा. 10

किंवा

आ) रसास्वादविषयक विविध मतांचा परामर्श घ्या.

Q 4 अ) आदर्श समीक्षकाजवळ कोणकोणते गुण असावेत ते सविस्तरपणे लिहा. 10

किंवा

आ) आकलन, आस्वादन आणि मूल्यमापन याला समीक्षेत असणारे महत्त्व स्पष्ट करा.

Q 5 अ) चरित्रात्मक समीक्षापद्धतीचे स्वरूप सांगा. 10

किंवा

आ) मानसशास्त्रीय समीक्षापद्धत कलाकृतीच्या मूल्यमापनासाठी कशी उपयुक्त ठरते ते स्पष्ट करा.

Q 6 अ) समाजशास्त्रीय समीक्षापद्धतीचा आधार घेऊन 'बालकाण्ड' या कादंबरीचे मूल्यमापन करा. 10

किंवा

आ) 'बालकाण्ड' मधील आईविषयाच्या आठवणींचा उलगडा मानसशास्त्रीय समीक्षापद्धतीच्या आधारे करा.

GOA UNIVERSITY
B.A.B.Ed Semester - VI / VIII

Paper Title: Adhunik Hindi Gadya
Duration: 2 Hours

Paper Code: HNE-09
Total Marks: 70

Q1. निम्नलिखित प्रश्नों में से किन्हीं तीन प्रश्नों के लघु उत्तर लिखिए। **3X5=15**

- प्रेमचंद पूर्व हिंदी कहानियों की विशिष्टता पर प्रकाश डालिए।
- भारतेन्दु युगीन हिंदी निबंधों में प्रस्तुत सामाजिक विषमताओं को रेखांकित कीजिए।
- महावीर प्रसाद द्विवेदी का संक्षिप्त परिचय लिखिए।
- दक्षिण से पधारे महात्मा के प्रवचन का कबीर पर क्या प्रभाव पड़ा?
- कायस्थ, कबीर को किस बात को लेकर आगाह करने आये थे?

Q2. निम्नलिखित प्रश्नों में से किन्हीं तीन प्रश्नों के लघु उत्तर लिखिए। **3X5=15**

- प्रसादोत्तर युगीन हिंदी नाटकों की प्रासंगिकता का विवेचन कीजिए।
- पारसी रंगमंच पर प्रकाश डालिए।
- हिंदी उपन्यासों के अंतर्गत उषा प्रियंवदा के योगदान को रेखांकित कीजिए।
- लोई की चारित्रिक विशेषताओं को स्पष्ट कीजिए।
- कोतवाल ने भिखारी को कोड़े लगाने का आदेश क्यों दिया?

Q3. अ) निम्नलिखित अवतरणों की संदर्भों सहित व्याख्या कीजिए। **05**

- 'आज चाँदी की पालकी में आये हैं। कुम्भ के मेले में जाते हैं तो सोने की पालकी में जाते हैं।'

अथवा

- 'सोचता हूँ, करतार ने माई को कैसा बनाया है। न मैं उसका बेटा, न वह मेरी माई, फिर भी सारा वक्त वह मुझे अपनी छाँव में लिये रहती है।'

- आ) निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर लिखिए। 05
- i) 'कबिरा खड़ा बजार में' नाटक की प्रासंगिकता पर प्रकाश डालिए।
- अथवा
- ii) 'कबिरा खड़ा बजार में' नाटक के संवाद एवं भाषा-शैली को रेखांकित कीजिए।
- Q4. अ) हिंदी के मनोवैज्ञानिक उपन्यासों को रेखांकित कीजिए। 10
- अथवा
- आ) टिप्पणियाँ लिखिए। 5+5=10
- i) प्रेमचंदोत्तर युगीन हिंदी कहानी।
- ii) मन्नू भंडारी का कहानी संसार।
- Q5. अ) द्विवेदी युगीन हिंदी निबंधों पर प्रकाश डालिए। 10
- अथवा
- आ) टिप्पणियाँ लिखिए। 5+5=10
- i) शुक्लोत्तर युगीन हिंदी निबंधों की विशेषताएँ।
- ii) आचार्य रामचन्द्र शुक्ल और उनके निबंध।
- Q6. अ) भारतेन्दु युगीन हिंदी नाटकों का विवेचन कीजिए। 10
- अथवा
- आ) टिप्पणियाँ लिखिए। 5+5=10
- i) हिंदी रंगमंच।
- ii) नाटककार जयशंकर प्रसाद।

GOA UNIVERSITY
B.A.B.Ed Semester - VI / VIII

Paper Title: Novel as a Literary Form (Part II)

Paper Code: KN(MJ)-09

Duration: 2:00 Hours

Total Marks: 80

- सुचोवण्यो:** 1. सगळे प्रस्न सक्तीचे आसात.
2. प्रस्ना सामकार दरेकाचे गूण दिल्यात.

- प्र. 1. सकयल दिल्ल्या खंयच्याय एका प्रस्नाची जाप बरयात. (16)
अ. "कोळंब गांव हो कृषीप्रदान गांव आशिल्लो" ह्या विधानाचेर देखीं सयत उजवाड घालात.
आ. 'अच्छेव' कादंबरेत आयिल्ल्या बायल पात्रांचेर चर्चा करात
- प्र. 2. सकयल दिल्ल्या खंयच्याय एका प्रस्नाची जाप बरयात. (14)
अ. "गांव सुधारचो अशें आबूक दिसतालें" ह्या विधानाचेर तुमचीं मतां मांडात.
आ. बाबूसो पंडरीक कशे तरेन दिशाहीन करता ते विशीं भाश्य करात.
- प्र. 3. सकयल दिल्ल्या खंयच्याय एका प्रस्नाची जाप बरयात. (10)
अ. नानू आनी मानुयेलाच्या इश्टागतीचें वर्णन तुमच्या उतरांनी मांडात.
आ. कादंबरेत आसपाविल्ल्या लोकवेदाचेर देखीं सयत बरयात.
- प्र. 4. सकयल दिल्ल्या खंयच्याय एका प्रस्नाची जाप बरयात. (10)
अ. 'अच्छेव' कादंबरेतल्या मुखेल पात्रांच्या भुरगेंपणाचें वर्णन करात.
आ. शंकर गांवांत परतो येता तेन्ना ताचें नदरेन बदल्लील्या गांवाचें विश्लेशण करात.
- प्र. 5. सकयल दिल्ल्या खंयच्याय दोन वाक्यांचें संदर्भा सयत स्पश्टीकरण बरयात. (10)
अ. "आगे बाये, भिरांत मुगो पोरातारांक"
आ. "कितें? मानगें आसा"
इ. "वजन चड आसा मुरे टुकांत. डबल लाकडी बॉडी."
ई. "आवय आनी बापूय आसाय"
- प्र. 6. टिपो बरयात (खंयच्योय दोन) (10)
अ. केंसर आनी नरशिव
आ. कादंबरेतलो नामदेव
इ. 'अच्छेव' कादंबरेतलो संघर्श
ई. पंडरीची परिस्थिती

GOA UNIVERSITY
B.A.B. Ed Semester - VI / VIII

Paper Title: **Towards Freedom (1905-1947)**

Paper Code: **HIS 602**

Duration: **2:00 Hours**

Total Marks: **70**

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate maximum marks.

Q.1. Answer any three of the following in around 100 words each. 3x5=15

- Explain the significance of Swadeshi and Boycott Movement.
- Write a short note on Hindu Mahasabha.
- Comment on the Ahmedabad Mill Strike.
- Explain the Jallianwala Bagh Massacre.
- Comment on the Second Round Table Conference.

Q.2. Answer any three of the following in around 100 words each. 3x5=15

- Explain Jinnah's "Two Nation Theory".
- Write a short note on the Wavell Plan.
- Comment on the Shimla Conference.
- Write on the foundation of the Indian National Army by Subhash Chandra Bose.
- Mention the main provisions of the Indian Independence Act.

Q.3. A) Examine the reasons for and the response to the Partition of Bengal in 1905. 10

OR

Q.3. B) Discuss the foundation of Home Rule Leagues and the contribution made to the Indian National Movement.

Q.4. A) Write a note on the Khilafat and Non-Cooperation Movement from 1919-22. 10

OR

Q.4. B) Highlight the activities of the Revolutionaries in India's Freedom Movement.

Q.5. A) Write a note on India and World War II.

10

OR

Q.5. B) Assess the Cripps Proposal of 1942.

Q.6. A) Discuss the Quit India Movement of 1942.

10

OR

Q.6. B) Write a note on the features of the Mountbatten Plan of 1947.

GOA UNIVERSITY

B.A.B. Ed Semester - VI / VIII (CBCS)

Paper Title: Regional Developmental of India

Paper Code: BABEDGP-09

Duration: 2:00 Hours

Total Marks: 70

- Instructions:** 1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate maximum marks.
3. Use of stencils is allowed.
-

Q. 1. Write on any THREE of the following. 15

- a) Regional disparity.
- b) Concept of development.
- c) Multi-level plan.
- d) Metropolitan region.
- e) Cultural bases of disparity.

2. Write on any THREE of the following: 15

- a) Border disputes.
- b) Rural development initiatives
- c) Antarctica expeditions.
- d) Physical bases of disparity.
- e) Narmada Bachao Andolan.

3. A) Examine the regional disparities of Jammu and Kashmir. 10

OR

3. B) Disparity is the prime cause for development justify. 10

4. A) Discuss the issues associated with Socio ethnic tension. 10

OR

4. B) Write on the future scenario of Oil and Gas pipeline project. 10

5. A) Examine the significance of Golden Quadrangle Project. 10

OR

5. B) Explain the developmental plan of Kankan Railway Corporation. 10

6. A) Examine the merits of Bastar plateau in tribal development plan. 10

OR

6. B) Write on the advantages of Mumbai metropolitan region. 10

GOA UNIVERSITY

B.A.B.Ed Semester - VI / VIII

Paper Title: **Twentieth Century British Literature**

Paper Code: **ENG 603**

Duration: **2:00 Hours**

Total Marks: **70**

Instructions:

- 1) All questions are compulsory.
 - 2) Answer sub-questions in Q.1 and Q.2 in approximately 150 words each.
 - 3) Answer Q.3 to Q.6 in approximately 400 words each.
 - 4) Figures to the right indicate maximum marks allotted to the questions.
-

Q1. Write short notes on any **THREE** of the following:

(3×5=15)

- a) The significance of the title *Easter 1916*.
- b) The role of Mr. Burgess in *Candida*.
- c) The symbolism of the tree in *Waiting for Godot*.
- d) The character of Snowball in *Animal Farm*.
- e) What is Surrealism?

Q2. Write short notes on any **THREE** of the following:

(3×5=15)

- a) The theme of isolation in *The Love Song of J. Alfred Prufrock*.
- b) The message of *Do Not Go Gentle into that Good Night*.
- c) The hens' rebellion in *Animal Farm*.
- d) Imagery in Rosenberg's *Break of Day in the Trenches*.
- e) What is Modernism?

Q3. A) *The Second Coming* is a poem reflecting disorder and crisis in the modern world. Discuss. (10)

OR

B) Illustrate how Wilfred Owen presents the horror and futility of war in his poems? (10)

Q4. A) Discuss *Candida* as a problem play. (10)

OR

B) Examine the theme of waiting in Beckett's *Waiting for Godot*. (10)

Q5. A) Assess *Animal Farm* as a political allegory. (10)

OR

B) Comment on the character of Napoleon in *Animal Farm*. (10)

Q6. A) Analyse the main features of Existentialism. (10)

OR

B) Explain the concept of the Theatre of the Absurd with suitable examples. (10)

GOA UNIVERSITY
B.A.B. Ed Semester - VI / VIII

Paper Title: **Writing Skills for Media**

Paper Code: **MAR 10**

Duration: **2:00 Hours**

Total Marks: **70**

प्र. १ खालीलपैकी कोणत्याही **तीन** प्रश्नांची उत्तरे थोडक्यात लिहा. **१५**

१. संपादन कार्याचे स्वरूप स्पष्ट करा.
२. ग्रंथ परीक्षण कसे करावे?
३. मुद्रित शोधकाकडे कोणत्या गुणांची आवश्यकता असते?
४. नाट्य परीक्षणाचे स्वरूप स्पष्ट करा.
५. भाषांतराचे स्वरूप स्पष्ट करा.

प्र. २ खालीलपैकी कोणत्याही **तीन** प्रश्नांची उत्तरे थोडक्यात लिहा. **१५**

१. मुद्रितशोधनाचे स्वरूप स्पष्ट करा.
२. चित्रपट परीक्षणातील विविध घटक विशद करा.
३. पटकथेत असलेले घटक कशाप्रकारे कार्य करतात?
४. ग्रंथ परीक्षक म्हणून कार्य करण्यासाठी कोणत्या गुणांची आवश्यकता आहे.
५. वृत्तपत्रातील वाचकांचे पत्रव्यवहार कोणती भूमिका बजावतात?

प्र.३.अ. तुम्ही पाहिलेल्या कोणत्याही एका चित्रपटाचे परीक्षण लिहा. **१०**

किंवा

आ. तुम्ही वाचलेल्या कोणत्याही एका नाटकाचे परीक्षण लिहा.

प्र.४ अ. समाजात महिलांवर होणारा वाढता अत्याचार हा दैनिक 'स्त्रीसंघ' मधून प्रसिध्द झालेला लेख आवडला त्याविषयीची प्रतिक्रिया व्यक्त करणारे पत्र वाचकांचा पत्रव्यवहार या सदरासाठी तयार करा. ०५

किंवा

आ. तुमच्या गावात कचरा ही एक मोठी समस्या असून याविषयीचे तक्रार करणारे पत्र दैनिक 'ज्योत' मधील वाचकांचा पत्रव्यवहार या सदरासाठी तयार करा.

ब) पुढे दिलेल्या मूळ उताऱ्याच्या आधारे त्याखालील मुद्रित उताऱ्याचे मुद्रितशोधन करा. ०५

मूळ उतारा -

सदाशिवरावभाऊ आपल्या तंबूसमोर उगवत्या सूर्याला अर्घ्य देण्यासाठी उभे होते. त्यांनी आपल्या भरदार छातीवर दोन्ही हात जोडले. दंडातील स्नायू तरारून उठले. तेजस्वी डोळे तेजोभास्कराकडे कटाक्ष करून नम्र झाले. धीरगंभीर शब्दांत ते म्हणाले, "नारायणा, तूच साक्ष आहेस. उत्तरेच्या काळोखावर तुटून पडायचा मुहूर्त तर झालेलाच आहे. निघालो तो उराशी विश्वास कवटाळूनच, आता विजयाशिवाय मांग फिरणार नाही." भाऊसाहेब लगबगीने आत गेले. कपडे चढवीत म्हणाले, "चला, निघालंच पाहिजे." आणि क्षणभरात ते निघालेही.

मुद्रित उतारा -

सदाशिवरावभाऊ आपल्या तंबूसमोर उगवत्या सूर्याला अर्घ्य देण्यासाठी उभे होते. त्यांनी आपल्या भरदार छातीवर दोन्ही हात जोडले. दंडातील स्नायु तरारून उठले. तेजस्वी डोळ तेजोभास्कराकडे कटाक्ष करून नम्र झाले. धिरगंभीर शब्दात ते म्हणाले, "नारायणा तूच साक्ष आहेस. उत्तरेच्या काळोखावर तुटून पडायचा मुहूर्त तर झालेलच आहे. निघालो तो उराशी विश्वास कवटाळूनच, आता विजयाशिवाय मांग फिरणार नाही." भाऊसाहेब लगबगीने आत गेले. कपडे चढवीत म्हणाले, "चला, निघालच पाहिजे." आणि क्षणभरात ते निघालेही.

प्र.५ अ. 'आरोग्यधारा' या आरोग्य विषयक विशेषकाचे शीर्षकपृष्ठ अनुक्रमणिकेसह तयार करा. १०

किंवा

ब. पुढील कथानकाच्या आधारे पटकथा लिहा.

राजा खेळत असताना आपल्या मित्राला दुखापत होऊन पडलेला पाहतो..... तो लगेच मित्राला उचलतो..... मित्राला त्याच्या घरी घेऊन जातो..... आपल्या आईला सगळी गोष्ट सांगतो..... "सहानुभूती आणि मदतीची भावना तुमच्यात असली पाहिजे." त्याच्या आईची शिकवण..... मुलाने ज्ञान मिळाले की, इतरांच्या दुःखात भाग घेणे आणि त्यांना मदत करणे हे खरे संस्कार आहेत.

प्र.६. पुढील इंग्रजी उतान्याचे मराठीत भाषांतर करा.

१०

"Believe in yourself and all that you are. Know that there is something inside you that is greater than any obstacle. You are braver than you believe, stronger than you seem, and smarter than you think. Don't be afraid to try new things. Every mistake is a lesson to learn. The journey of a thousand miles begins with a single step. positive, work hard, and make it happen. Never give up."

GOA UNIVERSITY
B.A.B.Ed Semester - VI / VIII

Paper Title: Nibandh Evam Jansanchar Madhyam Lekhan

Paper Code: HNE-10

Duration: 2:00 Hours

Total Marks: 70

प्रश्न1. निम्नलिखित में से किसी एक विषय पर 500-600 शब्दों में निबंध लिखिए- (15)

- I. मेरा प्रिय लेखक।
- II. मैंने सोचा तो था मगर.....
- III. जैसी करनी वैसी भरनी
- IV. मोबाइल सुविधा और असुविधा।
- V. गोवा की संस्कृति

प्रश्न2. (अ) निम्नलिखित प्रश्नों में से किन्हीं तीन प्रश्नों के उत्तर लिखिए- (12)

- I. समाचार लेखन के तत्वों का उल्लेख कीजिए।
- II. साक्षात्कार से पहले साक्षात्कारदाता और उनके क्षेत्र का अध्ययन क्यों आवश्यक है?
- III. प्रूफरीडिंग का महत्व बताते हुए उनके प्रकारों का उल्लेख कीजिए।
- IV. पुस्तक समीक्षा से क्या अभिप्राय है?
- V. आज के संदर्भ में वृत्तचित्र की क्या उपयोगिता है?

(आ) प्रूफ पठन के निम्नलिखित चिह्नों के अर्थ बताइए: (03)

- i.
- ii.
- iii.
- iv.
- v. *Spell out*
- vi.

प्रश्न3. (अ) 'साक्षात्कार में प्रश्नावली तैयार करना महत्वपूर्ण चरण है' कथन का समर्थन कीजिए। (10)

अथवा

(आ) साक्षात्कार की अवधारणा बताते हुए साक्षात्कारकर्ता के गुण स्पष्ट कीजिए। (10)

प्रश्न4. (अ) पुस्तक समीक्षा की उपयोगिता पर प्रकाश डालते हुए परिचयात्मक पुस्तक समीक्षा की विशेषताओं और सीमाओं का विवेचन कीजिए। (10)

अथवा

(आ) निर्णयात्मक पुस्तक समीक्षा और पुनर्मूल्यांकनयुक्त सीमाओं की विशेषताओं को उदाहरण सहित स्पष्ट कीजिए। (10)

प्रश्न5. (अ) समाचार लेखन के प्रकारों की उदाहरण सहित चर्चा कीजिए। (10)

अथवा

(आ) समाचार लेखन प्रक्रिया में समाचार का शीर्षक, सूत्रोल्लेख एवं समाचार की भाषा के महत्व पर प्रकाश डालिए। (10)

प्रश्न6. (अ) वृत्तचित्र का अर्थ बताते हुए वृत्तचित्र लेखन की प्रक्रिया की विवेचना कीजिए। (10)

अथवा

(आ) सिनेमा, लघु फिल्म एवं वृत्तचित्र के बीच अंतर को स्पष्ट करते हुए वृत्तचित्र के किन्हीं तीन प्रकारों की चर्चा कीजिए। (10)

GOA UNIVERSITY
B.A.B.Ed Semester - VI / VIII

Paper Title: **History of Konkani Language and Literature**
(Part II)

Paper Code: **KN(MJ)-10**

Duration: **2:00 Hours**

Total Marks: **70**

Instructions: 1. सगळे प्रस्न सक्तीचे आसात.

2. प्रस्नां सामकार दरेकाचे गूण दाखयल्यात.

- Q. 1** सकयल दिल्ल्या खंयच्याय एका प्रस्नाची जाप बरयात. **16**
अ) 'कोंकणिची व्याकरणी बांदावळ' व्याकरणीक खाशेलपणां वांगडाच कोंकणी मराठी परस कशी वेगळी हें स्पश्ट करता. ह्या विधानाचेर भासाभास करात.
आ) "शणै गोंयबाबान संशोधनात्मक साहित्यांतल्यान कोंकणी भास आनी कोंकणी समाजाचें व्हडपण सिध्द करपाचो वावर केला." ह्या विधानाचें विश्लेशण करात.
- Q. 2** सकयल दिल्ल्या खंयच्याय एका प्रस्नाची जाप बरयात. **14**
अ) 21 व्या शेंकड्यांतल्या कोंकणी तियात्राच्या वाटचाली विशीं विस्तारान बरयात.
आ) साश्टी मोडीचो भाशीक आनी साहित्यीक नदरेंतल्यान नियाळ करात.
- Q. 3** सकयल दिल्ल्या खंयच्याय एका प्रस्नाची जाप बरयात. **10**
अ) कोंकणीच्या उदरगतीच्या वावरांत गोवा कोंकणी अकादेमीच्या योगदाना विशीं सविस्तर बरयात.
आ) मंगळूरच्या कर्नाटक कोंकणी अकादेमीच्या कार्याचो नियाळ घेयात.
- Q. 4** सकयल दिल्ल्या खंयच्याय दोन प्रस्नांच्यो जापो बरयात. **10**
अ) कोंकणी कथेक बायल लेखिकांनी दिल्ल्या योगदानां विशीं बरयात.
आ) कोंकणी ललीत निबंदाची उड्डी वळख घडयात.
इ) गोंय मुक्ती उपरांतचे देवनागरी कोंकणी कादंबरेची वळख घडयात.
- Q. 5** सकयल दिल्ल्या खंयच्याय दोन प्रस्नांच्यो जापो बरयात. **10**
अ) "रूपान्तरित आनी अणकारीत साहित्यान कोंकणींत भर घाल्ल्या" विधानाचें खरेपण सांगात.
आ) कोंकणींतल्या बाल साहित्याचो नियाळ घेयात.
इ) केरळी कोंकणी मोडींत निर्माण जाल्ल्या साहित्यीक वावराचो नियाळ घेयात.

Q. 6 सकयल दिल्ल्या खंयच्याय दोनांचेर टिपो बरयात.

10

- अ) कोंकणीची बारदेसी मोडी
- आ) कोंकणी राजभास चळवळ
- इ) कर्नाटक कोंकणी अकादमी, मंगळूर
- ई) ग्रामीण कोंकणी कविता

GOA UNIVERSITY

B.A. B. Ed Semester - VI / VIII

Paper Title: INDIAN LITERATURE IN ENGLISH

Paper Code: ENG 602

Duration: 2 hours

Total marks: 70

Instructions:

- 1) All questions are compulsory.
- 2) Figures to the right indicate full marks assigned to each question.
- 3) Answer questions 1 and 2 in approximately 100 words each.
- 4) Answer questions 3 to 6 in approximately 400 words each.

Q 1. Write short notes on any three of the following: (3x5= 15 marks)

- a. Sacrifice--- the consequences of pursuing one's passion in Mahesh Dattani's *Dance Like a Man*.
- b. Role played by Lata in Mahesh Dattani's *Dance Like a Man*.
- c. Chandri and Belie in U.R. Ananthamurthy's *Samskara*.
- d. Putta in U.R. Ananthamurthy's *Samskara*.
- e. Symbolic significance of the journey to Agumbe in U.R. Ananthamurthy's *Samskara*

Q 2. Write short notes on any three of the following: (3x5= 15 marks)

- a. The 'taming of a swallow' in Kamala Das' "The Old Playhouse"
- b. Superstitious beliefs in Ezekiel's "Night of the Scorpion"
- c. Symbolic significance of 'cats' in Eunice De Souza's "Advice to Women"
- d. The significance of books in Sujata Bhat's "A Different History".
- e. Theme of freedom in Tagore's "Where the mind is without fear..."

Q 3. A. Examine the character of Ratna from Mahesh Dattani's *Dance Like a Man*, as a fiercely ambitious and modern dancer who prioritizes her artistic aspirations over her marriage. (10 marks)

OR

B. Mahesh Dattani's *Dance Like a Man* explores the conflict between tradition and modernity through the pursuit of dance, associated with femininity. Elaborate. (10 marks)

Q4. A. Examine the title of U. R. Ananthamurthy's *Samskara* and discuss the relevance of its subtitle, "A Rite for a Dead Man". (10 marks)

OR

B. U. R. Ananthamurthy's *Samskara* unfolds the politics of caste and culture in a highly patriarchal social setting. Elucidate and substantiate. (10 marks)

Q.5. A. Nissim Ezekiel's "Goodbye Party for Miss Pushpa T.S." is a satirical poem that parodies a farewell speech by using Indian English and exposes a flawed mindset about language, gender, and social status. Elaborate and substantiate. (10 marks)

OR

B. Eunice De Souza's "Varca 1942" exposes the double-standards of Christians who discriminate against one another on the basis of wealth and status. Elucidate the statement worth reference to the poem. (10 marks)

Q. 6. A. Examine the themes of 'poverty' and 'hunger' in Jayant Mahapatra's "Hunger". (10 marks)

OR

B. Show the interconnections of divinity and nature in Tagore's "Thou hast made me endless...." (10 marks)

GOA UNIVERSITY
B.A.B.Ed Semester - VI / VIII

Paper Title: **History of Modern Europe (1815-1945)**

Paper Code: **HIS 603**

Duration: **2:00 Hours**

Total Marks: **70**

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate maximum marks.

Q.1. Answer any three of the following in around 100 words each. 3x5=15

- a) Explain the significance of the Congress of Vienna.
- b) Highlight the provisions of the July Ordinances of 1830.
- c) State the impact of the February Revolution of 1830 on Italy.
- d) Write a short note on Carbonaris.
- e) Examine the main objectives of 'Young Italy'.

Q.2. Answer any three of the following in around 100 words each. 3x5=15

- a) Explain Rudyard Kipling's 'The White Man's Burden' in the context of New Imperialism.
- b) Describe the term Protectorate and Concessions.
- c) State the objectives of the League of Nations.
- d) Explain the concept of Nazism.
- e) Comment on the immediate cause responsible for the World War II.

Q.3. A) Analyse the principles that guided the Congress of Vienna, 1815 and state its outcomes. 10

OR

Q.3. B) Examine the main causes responsible for the February Revolution of 1848.

Q.4. A) Discuss why Otto von Bismarck is considered as the Mastermind of the German Unification. 10

OR

Q.4. B) Evaluate the different political milestones in the process of the Italian Unification.

Q.5. A) Examine the consequences of New Imperialism. 10

OR

Q.5. B) Assess the causes for the outbreak of World War I.

Q.6. A) Elucidate the main factors responsible for the rise of Fascism in Italy. 10

OR

Q.6. B) Describe the consequences of World War II.

GOA UNIVERSITY
B.A.B.Ed Semester - VI / VIII

Paper Title: **Remote Sensing and GIS (Practical)**

Paper Code: **BABEDGP-10**

Duration: **4:00 Hours**

Total Marks: **100**

Instruction: All questions are compulsory.

Figures to the right side indicates full marks.

Q.1 A) Define any five from the following **10**

- i) Overlap and Sidelap
- ii) GPS
- iii) Fiducial Mark
- iv) Electro-Magnetic Radiation (EMR)
- v) Flight line and base Station
- vi) Component of GIS
- vii) Active and Passive Remote Sensing

B) Elaborate the stages of Remote sensing with suitable diagram. **05**

C) Calculate the following: **05**

- i) Calculate the focal length of the camera when flying height is 4.5km and scale of the photo is 1: 12500.
- ii) The scale of the aerial photograph is 1: 25000 and focal length of the camera is 250mm. calculate the flying height.

Q.2 Study of given aerial photograph and answer any five from following. 25

- a) Marginal information
- b) Land use Land cover distribution
- c) Natural vegetation
- d) Transportation and communication
- e) Water sources
- f) Geo-spatial association

Q.3 Answer any four of following 20

- a) Define the remote sensing, its principles and advantages
- b) What is satellite? Discuss its types with suitable diagram.
- c) Define the GIS and its elements in detail
- d) Elaborate the electro-magnetic spectrum (EMS) with diagram
- e) Give the five difference between map and aerial photograph.

Q.4 A) Elaborate the application of GIS and Remote sensing in Geographic research. 10

B) Answer any three from the following. 15

- i) Discuss the elements of aerial photo interpretation
- ii) Elaborate the historical development of Remote sensing
- iii) Explain the GIS data models with suitable diagram
- iv) Discuss the significance of GIS in solving real world problems.

Q.5 Journal and Viva 10

GOA UNIVERSITY

B.Sc/B.A.B.Ed Semester - VIII

Paper Title: **Inclusive Education**

Paper Code: **BSBAEDUCD09**

Duration: **1:00** Hours

Total Marks: **30**

- Instructions:**
- All Questions are compulsory
 - On the right side number indicates Marks
-

Q.1. Answer any three of following in about 250 words each **(3x5=15)**

- Explain the role of a Resource Room in supporting students with special Educational needs in an inclusive school.
- Define the concept of Normalization and explain its importance in Inclusive Education.
- Discuss the importance of co-curricular activities in promoting participation and development of students in an inclusive classroom.
- Explain various Alternative Evaluation System.

Q.2 Answer any five of following in about 100 words each **(5x3=15)**

- Explain the infrastructure required for establishing an inclusive education setup in schools.
- Define Inclusive Education and explain its principles.
- Discuss curriculum modifications required for Inclusive Education in schools.
- Discuss the role of parents, teachers, and society in supporting children with Muscular Dystrophy.
- Explain the characteristics and educational needs of children with Autism in an inclusive classroom.
- Discuss the State Level Perspective of Inclusive Education with reference to the Goa Children's Act 2003.

GOA UNIVERSITY
B.Sc/B.A.B.Ed Semester – VIII

Paper Title: **Guidance and Counselling**

Paper Code: **BSBAEDUCD02**

Duration: **1:00 Hour**

Total Marks: **30**

Instructions:

- 1) All questions are compulsory.**
- 2) Figures to the right indicate the full marks to the question**

Q.1 Answer any **THREE** out of **FOUR** questions in 200 words each. **(3x5 =15)**

- a) Discuss the importance of Guidance under the present Educational scenario.
- b) Why is the School considered an agency of Guidance? Suggest some activities that the school can take up to fulfil this responsibility and inculcate values.
- c) What are the various Sources of Career Information?
- d) Explain the advantages of an interview as a non- testing technique in guidance. Justify your answer with an appropriate example. (Any 5 points)

Q.2 Write short notes on any **FIVE** of the following in 100 words. **(5x3=15)**

- a) The three periods of Career Development according to Ginsberg.
- b) Technology Induced Social Networking as a social concern
- c) Process of Counselling
- d) Functions and responsibilities of a Counsellor.
- e) Any three characteristics of Guidance in brief.
- f) Factors influencing Vocational Choice.

GOA UNIVERSITY
B.A.B.Ed Semester – VIII

Paper Title: **Methodology cum content English**

Paper Code: **BSBAEDUM 07&08-VII**

Duration: **1:00 Hours**

Total Marks: **30 Marks**

Instruction: All questions are compulsory

- Q1. Answer **any three** of the following in about **200** words. **(3x5=15)**
- Consider the benefits of in-service training, seminars and conferences for the continuous professional development of an English language teacher.
 - Letter writing is an essential skill. Do you agree? Discuss the importance of teaching letter writing at the high school level.
 - State and explain the eight parts of speech with its function in English language learning.
 - What are the stages of Continuous Professional Development (CPD) framework?
- Q2. Write short notes on **any five** of the following in about **100** words each. **(5x3=15)**
- Guidelines for Precis Writing
 - English as National link language
 - Features of a book review in ELT.
 - Learner Centered-syllabus
 - Differentiate between Active and Passive Voice
 - Salient features of the Humanistic Syllabus.

GOA UNIVERSITY
B.A.B.Ed Semester - VIII

Paper Title: **Methodology cum content Hindi**

Paper Code: **BSBAEDUM 07&08-VIII**

हिंदी भाषा अध्यापन शिक्षा

Duration: **1:00 Hours**

Total Marks: **30 Marks**

सूचना :- सभी प्रश्न अनिवार्य हैं।

प्रश्न १. निम्नलिखित में से किन्हीं तीन प्रश्नों के उत्तर लगभग २५० शब्दों में लिखिए। (३x५= १५)

- मूल्यांकन के स्वरूप से आप क्या समझते हो ? मूल्यांकन के महत्व पर चर्चा कीजिए।
- निदानात्मक परीक्षण एवं उपचारात्मक शिक्षा एक ही सिक्के के दो पहलू हैं, इस विधान को उदाहरणसहित स्पष्ट कीजिए।
- वाचन दोष सम्बन्धी कारणों पर चर्चा कीजिए। एक जिम्मेदार शिक्षक के रूप में आप इन दोषों का निराकरण करने के लिए क्या कदम उठाओगे, उदाहरणसहित स्पष्ट कीजिए।
- लिखित परीक्षा से क्या तात्पर्य है? लिखित परीक्षा के गुण-दोष पर चर्चा कीजिए।

प्रश्न २. निम्नलिखित में से किन्हीं पांच प्रश्नों के उत्तर लगभग १०० शब्दों में लिखिए। (५x३= १५)

- अध्यापन में निदान का महत्व (किन्हीं तीन)
- वस्तुनिष्ठ प्रश्न के प्रकार
- संख्यात्मक तंत्र (किन्हीं तीन)
- श्रवण के उद्देश्य
- जाँच पड़ताला सूची
- लेखन कौशल की क्षमता विकास के उपाय (किन्हीं तीन)

GOA UNIVERSITY
B.A.B.Ed Semester - VIII
METHODOLOGY CUM CONTENT OF MARATHI
BSBAEDUM 07&08-IX

DURATION: 1 HOUR

TOTAL MARKS:30

- 1) खालीलपैकी कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी सुमारे 250 शब्दांत लिहा. (3X 5=15)
- क) भाषिक मूल्यांकनाची संकल्पना स्पष्ट करून मौखिक परीक्षेचे प्रकार उदाहरणांसह स्पष्ट करा.
- ख) भाषा अध्यापनात शैक्षणिक निदान आणि उपचारात्मक अध्यापनाची काय आवश्यकता आहे? चर्चा करा.
- ग) श्रवण दोष आणि लेखन दोष यांत काय संबंध आहे? सोदाहरण स्पष्ट करा.
- घ) सातत्यपूर्ण सर्वकष मूल्यमापनाचे महत्त्व उदाहरणांसह स्पष्ट करा.
- 2) खालीलपैकी कोणत्याही पाच विषयांवर प्रत्येकी सुमारे 100 शब्दांत टिपा लिहा. (5X3 =15)
- त) लिखित परीक्षेचे प्रश्न -प्रकार
- थ) नैदानिक कसोटी आणि संपादन चाचणी
- द) तीन आयामी तक्ता व नीलपत्रिका
- ध) उच्चारण दोषांची कारणे
- न) वस्तुनिष्ठ प्रश्नांचे प्रकार
- प) प्रश्न विश्लेषण

GOA UNIVERSITY

B.A.B.Ed Semester – VIII

METHODOLOGY CUM CONTENT OF TEACHING KONKANI

Paper Code: BSBAEDUM 07 & 08 -X

कोंकणी भाशा अध्यापन शिक्षण

Duration: 1 Hour

Total Marks: 30

सुचोवणी: सगळे प्रस्न अनिवार्य आसात .

प्र.१.सकयल दिल्ल्या खंयच्याय तीन प्रस्नांच्यो जापो प्रत्येकी सुमार २५० उतरांनी बरयात.

(३ x ५ = १५)

- क)) मौखीक मुल्यांकनाचें म्हत्व मांडून, विद्यार्थ्यांक तें कशें फायदेशीर थारता, ताचेर चर्चा करात.
- ख) विद्यार्थ्यांच्या लेखन कौशल दोशां संबंदीत भासाभास करून, ते दोश सुदारपाक शिक्षक ह्या नात्यान योग्य उपाय सुचयात.
- ग) कोंकणी भाशा विशयाची लिखीत प्रस्न पत्रिका तयार करपाचें तंत्र स्पश्ट करात.
- घ) शिक्षणीक निदान आनी उपचारी शिक्षण ह्यो संकल्पना स्पश्ट करून, तातूंतले शिक्षकाचे भुमिके विशीं योग्य मुद्दे मांडात.

प्र.२. सकयल दिल्ल्या खंयच्याय पांच प्रस्नांच्यो जापो प्रत्येकी सुमार १०० उतरांनी बरयात.

(५x३=१५)

- अ) विद्यार्थ्यांच्या श्रवण कौशल दोशांचीं कारणां बरोवन, तांचे हे दोश पयस करपाक योग्य उपाय सुचयात.
- आ) निदानात्मक परिक्षा तयार करपाचे प्रक्रिये विशीं भासाभास करात.
- इ) सतत सर्वसमावेशक मुल्यांकनाचें म्हत्व बरयात.
- ई) लिखीत परिक्षेच्या वस्तुनिश्ठ प्रस्नांच्यो तीन विशेशतायो बरोवन, तीन वस्तुनिश्ठ प्रस्न तयार करात.
- उ) विद्यार्थ्यांच्या उच्चारण कौशल दोशांचीं कारणां बरोवन, तांचे हे दोश पयस करपाक योग्य उपाय सुचयात.
- ऊ) यत्ता पांचवे खातीर मौखीक परिक्षेक योग्य अशे स तरेकवार प्रस्न-प्रकार सुचयात.

GOA UNIVERSITY

B.A.B.Ed Semester – VIII

BSBAEDUM 07 & 08 Methodology Cum Content History

Time: 1 Hour

Max.Marks:30

Instructions: Answer all the questions

Q I. Answer *any three* of the following in *250 words* each. (3x5 = 15)

- Discuss the purpose of lesson “Panchayati Raj” included in the Standard VI text book of Social and Political life.
- State five Instructional Objectives and corresponding evaluation activities for the lesson “On Equality.”
- Suggest any five teaching strategies that you as a teacher would use to teach the lesson “Devotional Path to Divine”.
- As History teacher, what instructional materials would you use to teach the lesson “From Trade to Territory”

Q II. Write short notes on *any five* of the following in *100 words* each. (3x5 = 15)

- Instructional objectives of the lesson “The Mughal Empire”.
- Teaching points of the lesson “Forest Society and Colonialism”.
- One group activity for the lesson “Understanding Media”.
- Evaluation techniques for the lesson “What is Democracy?”
- Teaching points of the lesson “Understanding Secularism”.
- Aim of the lesson “In the Earliest Cities”.

GOA UNIVERSITY

B.A.B.Ed Semester – VIII

Methodology Cum Content of Geography

BSBAEDUM 07&08-XII

Duration - 1 hour

Total Marks: 30

Instructions: i) All questions are compulsory

Q. 1. Answer any three of following in about 250 words. (3 X 5= 15)

- Discuss how different types of objective questions can be used effectively in Geography assessment.
- What is Lithosphere? Explain its importance with examples.
- Explain the difference between formative and summative assessments in Geography.
- What are community resources? How can they be used to enhance the learning of Geography?

Q. 2. Answer any five of the following in about 100 words each. (5X 3= 15)

- Objectives and learning outcomes for a lesson on "Life in deserts."
- Advantages and disadvantages of essay-type questions.
- Limitations of oral tests.
- Purpose of a Geography exhibition.
- Professional qualification for Geography teacher at different levels.
- Concept of Continuous Comprehensive Evaluation (CCE).